

Den 15 maj 1982 samlades 100 000 människor i och runt Nya Ullevi i Göteborg. De hade kommit från hela Norden för att visa sitt stöd för tanken på en kärnvapenfri zon i Norden och ett kärnvapenfritt Europa.

Vandringen mot Ullevi började från Gröna Vallen, Mölndalsbro, Rambergsvallen, Ånäsfältet och Slottsskogen. Här började dagen med musik, teater och sång innan tågen satte sig i rörelse in mot staden med hemmagjorda fredsduvor och banderoller.

Väl framme vid Ullevi bjöds på dans, sång och musik varvat med tal av Daniel Ellsberg, avhoppad amerikansk militär, politikern Maj-Britt Theorin, skådespelerskan Liv Ullman, fredsforskaren Helena Kekkonen från Finland, Jytte Hilden från Danmark och Eva Nordland från Norge. På kvällen fortsatte festen med en artistgala i Scandinavium, musikfest på Kungstorget och mingel på Liseberg som hade gratis inträde.

Initiativtagare till det Nordiska fredsmötet var sex eldsjälur i en grupp.

- Harriet Otterlo, studerande och fredsaktivist
- Jeanette Rigné, fackligt aktiv
- Pelle Bergendal, journalist
- Eva Sternberg, "Kvinnor kan" mässans grundare
- Lars Alerås, präst
- Felix Reinhard, demonstrationsexpert

De skrev ett uppprop som undertecknades av fem kända personer från olika delar av samhällslivet.

Mer än 40 organisationer ställde sig också bakom upppropet.

Men även hundratals enskilda, artister, skolelever, idrottsmän, körer, fotografer, fredsgrupper på arbetsplatser och MC-klubbar.

Det Nordiska fredsmötet byggdes av många människor gemensamt. Det var ett brett och brokigt folkrörelsearbete.

Ideellt. En person fick betalt i fyra veckor av fackföreningen SKTF för att ro det hela i land. Övrigt arbete utfördes på kvällar och helger av yrkesarbetande vanliga människor. Inkomster kom i huvudsak från försäljning av tröjor, märken, bildekaler. Muggar och märken samt den insamling på Ullevi som gav 90 000 kr.

Platt. 15-majkommittén formulerade krav och uppprop, arbetade fram en symbol och höll i ramarna för fredsmötet. Allt annat arbete sköttes i föreningar och ute i stadsdelarna, där samarbetsgrupper bildades för att förbereda de fem demonstrationstågen.

Brett. Genom att välja ut en fråga, kärnvapenfrågan, samarbetade människor som annars hade olika politiska och religiösa uppfattningar.

Ny teknik. Med hjälp av en ny färgkopieringsmaskin kunde uppropet distribueras brett och med ett professionellt utseende. Med gemensamma kunskaper om information arbetades medvetet med målformulering, logotyp och målgrupper.

I slutet av 1970-talet inleddes en ny tid av kapprustning efter en tid av avspänning mellan USA och Sovjetunionen

1979 tog militäralliansen NATO ett beslut om utplacering en ny generation kärnvapen i Europa. Kryssningsrobotar och Pershing2 raketer sades vara svaret på Sovjetunionens modernisering av sina SS20kärnvapenrobotar

Under början av 80-talet växte en stark folklig freds rörelse fram i både väst- och östeuropa. Kravet var att stoppa utvecklingen av en ny generation kärnvapen i Europa. Rädslan för ett kärnvapenkrig var stor i hela världen.

Norden var långt ifrån säkert i sitt hörn av Europa. Stormakternas kärnvapen fanns på land, i flyg och till sjöss på ubåtar och slagskepp. 50 mil öster om Kiruna fanns Murmansk, världens största marina bas för

kärnvapenubåtar. I vattnen utanför basen cirkulerade amerikanska ubåtar.

På hösten 1982 började de första nya kärnvapnen att placeras ut i Europa. Protesterna fortsatte. En kommission ledd av Olof Palme lade fram ett förslag om en kärnvapenfri korridor genom Europa.

Gemensam säkerhet föreslogs som ett alternativ till kapprustningens logik. 1986 beslöt USA och Sovjetunionen att tillsammans minska sina kärnvapenarsenaler i det så kallade START-avtalet.

Idag är 50 procent av jordens yta kärnvapenfria zoner
I 113 av 195 länder är det förbjudet att tillverka, provspränga, lagra eller skaffa kärnvapen. Zonerna omfattar Latinamerika, Karibien (utom Kuba) Södra Stilla havet, Sydostasien, Centralamerika och Afrika.

I Norden och Europa finns kärnvapenfria zoner i städer, stadsdelar, byar och öar. Göteborgs kommun har sedan 80-talet antagit en viljeyttring att staden ska hållas fri från kärnvapen. Sedan Sverige blivit medlem av EG/EU har ett flertal gånger motioner lagts i Riksdagen om att Europa ska bli en kärnvapenfri zon.

Nuläge. Innehav av kärnvapen är idag förbjudet innanför våra svenska gränser, till skillnad från de länder som är anslutna till NATO.

Därför är det extra bekymmersamt att vi i maj står som värd för den största marinövning någonsin i svensk historia, 'Noble Mariner', tillhörande NATOs snabbinsatsstyrka. Med fem dagars varsel skall den kunna sättas in mot vad USA betecknar som 'terrorism'.

Utvecklingen tenderar alltså att gå åt motsatt håll t.ex genom den uppgradering som sker av brittiska Tridentatomubåtar och de kärnvapenmissiler som lagras på de största amerikanska hangarfartygen.

Den 10 maj anlöper halva 'Noble Mariner' flottan Göteborgs Hamn. Den **12 maj** arrangerar Nätverket 'NATO inte välkomna' en demonstration kl 12 från Gustav Adolfs Torg till Operan. Nu gäller nya tag.